

Herijking spreiding en aantallen brandweervoertuigen

Inleiding

Met Brandweezorg in Samenhang wil Veiligheidsregio Groningen (VRG) een meer samenhangende manier van werken realiseren in het verzorgen van de brandweezorg voor onze omgeving. We willen meer in samenhang werken binnen de organisatie en gezamenlijk eerst altijd kijken naar de risico's in de regio. Een van de doelstellingen van Brandweezorg in Samenhang is dat VRG kan uitleggen aan inwoners, instellingen, bedrijven en het bestuur waarom we de dingen doen zoals we ze doen.

VRG wil ook een aantal bouwstenen die samen de brandweezorg vormen herijken: kloppen de overwegingen nog die ten grondslag liggen aan hoe de zaken nu zijn georganiseerd, of moeten we nieuwe uitgangspunten formuleren? Kan het misschien slimmer, praktischer of efficiënter?

Brandweezorg bestaat uit de taakgebieden Brandbestrijding, Waterongevallenbestrijding, Incidentbestrijding Gevaarlijke Stoffen (IBGS) en Technische hulpverlening. Op de taakgebieden Waterongevallenbestrijding en IBGS heeft al een herijking plaatsgevonden, waarvan de uitkomsten reeds aan het bestuur zijn voorgelegd. De uitkomsten van een onderzoek naar het taakgebied Technische Hulpverlening worden nu met u gedeeld. Dit doen we ook met de inventarisatie van de spreiding en aantallen brandweervoertuigen.

De brandweervoertuigen vormen een van de bouwstenen van de brandweezorg. VRG heeft geïnventariseerd welke brandweervoertuigen er nodig zijn voor de specifieke risico's in de regio, welke aantallen er nodig zijn en hoe voertuigen over de brandweerposten moeten worden gespreid om het verzorgingsgebied optimaal te kunnen bestrijken.

In deze notitie worden de uitgangspunten uiteengezet voor de spreiding en de inzet van de tankautosputen, voor de inrichting van de Technische Hulpverlening en de spreiding van de hulpverleningsvoertuigen, en voor de spreiding van de redvoertuigen over de regio.

Ontwikkeling van de brandweezorg in de veiligheidsregio Groningen

Met de regionalisering van de gemeentelijke brandweren in 2014 werd ervoor gekozen in de eerste fase de bestaande situatie zoveel mogelijk te continueren. VRG nam de gemeentelijke werkwijzen en inrichting van de brandweezorg over. Het aantal voertuigen en de verdeling hiervan bleef in de eerste jaren van het bestaan van de veiligheidsregio grotendeels gelijk, gebaseerd op de historisch gegroeide overwegingen en criteria. In het Regionaal Dekkingsplan dat in 2016 door het bestuur werd vastgesteld, werden de eerste uitgangspunten vastgelegd voor de regionale organisatie van de basisbrandweezorg: de basisbrandweezorg wordt verzorgd vanuit 39 brandweerposten, waarvan 2 met beroepsbezetting en 37 met bezetting door brandweervrijwilligers. Elke post beschikt over minimaal 1 tankautosput (TS) en 1 voertuig voor personeel en materiaal (PM).

De operationele prestaties van de brandweer worden door de wetgever gemeten aan de hand van de zogenaamde opkomsttijden. De normen voor de opkomsttijden zijn vastgelegd in het Besluit veiligheidsregio's (2010). De prestaties van de brandweer in Groningen zijn weergegeven in het Regionaal Dekkingsplan 2016-2020 van VRG. Het regionaal dekkingsplan wordt - als onderdeel van het beleidsplan veiligheidsregio - minimaal eens per vier jaar door het bestuur vastgesteld. Omdat in Groningen de wettelijke opkomsttijden niet overal gehaald kunnen worden (met name in het landelijk gebied met minder inwoners en langere afstanden), heeft het bestuur goedgekeurd dat VRG gemotiveerd van de tijdsnormen afwijkt. Om een verantwoord niveau van brandveiligheid te bieden zijn flankerende maatregelen getroffen zoals tweezijdig aanrijden en extra aandacht voor preventie.

In 2015 stelde het Veiligheidsberaad het rapport RemBrand vast, waarmee de landelijke visie op brandweezorg veranderde. De erkenning dat brandveiligheid uit veel meer bestaat dan opkomsttijden alleen, sluit aan op de koers die VRG al had ingezet. De kern van RemBrand is het 'vlinderdasmodel' zoals hieronder is weergegeven: pro-actie, preventie, preparatie, repressie en nazorg. Bij elk van deze schakels van de veiligheidsketen hoort een reeks activiteiten en achter elke activiteit schuilen actoren, waar de brandweer er één van is. Brandveiligheid is altijd een ketenresultaat, brandveiligheid is coproductie. Incidentbestrijding komt pas in beeld als het al brandt, en brand ontstaat ongeacht de opkomsttijd van de plaatselijke brandweereenheden. Maar als het brandt, dan wordt wel een snelle respons van de brandweer verwacht. De snelheid van de respons wordt weergegeven door de opkomsttijd van de brandweer, zoals opgenomen in het dekkingsplan.

In het project 'Gebiedsgerichte opkomsttijden' zijn de opkomsttijden in het rapport RemBrand uitgewerkt in een landelijk uniforme systematiek. Door deze systematiek toe te passen krijgen veiligheidsregio's inzicht in de prognose en realisatie van gebiedsgerichte opkomsttijden, worden de afwijkingen gemotiveerd en wordt het flankerende beleid beschreven. Gebiedsgericht houdt in dat het risico per gebied centraal staat. Nadat het Veiligheidsberaad de systematiek van gebiedsgericht opkomsttijden heeft vastgesteld (naar verwachting in maart 2019), zal VRG deze toepassen in het Regionaal Dekkingsplan 2020-2024.

Het Regionaal Dekkingsplan 2020-2024 van VRG zal de repressieve mogelijkheden van de brandweer beschrijven: de organisatievorm en de snelheid van eenheden en middelen waarmee de brandweer ter plaatse kan zijn. De slagkracht van de brandweer wordt bepaald door gelijktijdigheid van optreden, opschaling en doorzettingsvermogen (hoeveel mensen en materieel kunnen in een bepaald tijdsverloop na de 1e TS ter plaatse komen). De spreiding van en het aantal eenheden zijn bepalend voor de opkomsttijd en de slagkracht. Na vaststelling van het dekkingsplan door het

Algemeen Bestuur, is dit dekkingsplan leidend voor de opgave en de verantwoording van de brandweer in de regio.

De geregionaliseerde brandweezorg in Groningen gaat nu een tweede fase in. In deze fase wil VRG de brandweezorg herijken en uitlegbaar maken. Het opstellen van een regionaal dekkingsplan in de visie van RemBrand maakt onderdeel uit van deze tweede fase, evenals het opstellen van een (brand)risicoprofiel en het toekomstbestendig inrichten van de vier taakgebieden Brandbestrijding, Waterongevallenbestrijding, Incidentbestrijding Gevaarlijke Stoffen en Technische Hulpverlening.

Na de eerder vastgestelde uitgangspunten voor de inrichting van de basisbrandweezorg is er nu behoefte aan uitgangspunten voor de inrichting van de specialismen hulpverlening en redden. Omdat de spreiding van en het aantal eenheden de opkomsttijd en de slagkracht van de brandweer bepalen, wordt het bestuur gevraagd de uitgangspunten vast te stellen voor de spreiding en aantallen van 2e TS-en, hulpverleningsvoertuigen en redvoertuigen. Op basis van deze uitgangspunten zal vervolgens de meerjaren(investerings)begroting worden opgesteld.

Uitgangspunten voor de spreiding van en aantallen brandweervoertuigen

In de hierna volgende paragrafen wordt inhoudelijk ingegaan op de inventarisatie van de tankautosputen, de hulpverleningsvoertuigen en de redvoertuigen en worden de uitgangspunten voor de spreiding van en aantallen voertuigen onderbouwd. Op hoofdlijnen zijn de uitgangspunten de volgende:

2e Tankautosputen	Hulpverleningsvoertuigen	Redvoertuigen
Elke post minimaal 1 TS en 1 PM voor basisbrandweezorg	Hulpverleningsvoertuigen met kraan (HVK) en zonder kraan (HVzK) zijn specialisme	Redvoertuigen zijn specialisme
2e TS op basis van risicoprofiel, opkomsttijden, dekkingsgraad en ondersteunende taken	Aantal HVK's en HVzK's op basis van risicoprofiel*	Aantal redvoertuigen op basis van risicoprofiel*
Voldoende voertuigen voor inzet en vervanging bij onderhoud	Standplaatsen op basis van vastgestelde opkomsttijden*	Spreiding op basis van risicoprofiel*
Efficiënt inzetten reserve-TS-en en 2e TS-en voor vakbekwaamheid, jeugdbrandweer en opleidingslocaties	HVK in stad Groningen gekoppeld aan het duikteam	Opkomsttijd gekoppeld aan 1e TS in omgevingen met de risico's: oude (historische) woonkern, portiekwoningen, chemiepark
Alle TS-en voldoen aan Branchevoorschrift Standaardbepakking	Extra materieel (bovenop standaardbepakking TS) op basis van specifieke risico's	Werken met lijnensets alleen als onderdeel specialisme
	<i>* Balans zoeken tussen risicoprofiel en (on)mogelijkheden t.a.v. opkomsttijden</i>	

Het herijken van de spreiding en aantallen brandweervoertuigen maakt samen met het toekomstbestendig inrichten van de taakgebieden Brandbestrijding, Waterongevallenbestrijding, Incidentbestrijding Gevaarlijke Stoffen (IBGS) en Technische Hulpverlening onderdeel uit van het proces om de brandweezorg slimmer, efficiënter, goedkoper en beter te organiseren. Door de uitgangspunten voor de spreiding en aantallen brandweervoertuigen vast te leggen en door een balans te zoeken tussen het risicoprofiel en de (on)mogelijkheden in Groningen ten aanzien van de opkomsttijden, maken we de brandweezorg regionaal uitlegbaar.

Spreiding en inzet tankautosputen

Binnen Veiligheidsregio Groningen is het verzorgen van de (basis)brandweezorg een primaire taak. Ondersteunende taken om de basisbrandweezorg op een verantwoorde manier uit te voeren zijn het vakbekwaam worden en blijven en het onderhouden van het materieel. Voor het uitvoeren van deze taken wordt gebruik gemaakt van tankautosputen (TS-en).

Veiligheidsregio Groningen heeft een inventarisatie gemaakt van de benodigde TS-en voor de verschillende taken van de brandweer en van de verdeling van de TS-en over de regio. Hiervoor zijn de volgende uitgangspunten geformuleerd:

Uitgangspunten voor de inzet en spreiding van de tankautosputen

- Elk van de 39 brandweerposten beschikt minimaal over één TS en één personeel- en materiaalwagen (PM) conform het Regionaal Dekkingsplan 2016-2020.
- De 1e TS is maximaal inzetbaar ten behoeve van de basisbrandweezorg. Soms is een 2e TS noodzakelijk.
- Een evenwichtige verdeling en plaatsing van de 2e TS-en is gebaseerd op het risicoprofiel, opkomsttijden en ondersteunende taken (zoals jeugdbrandweer en opleidingen).
- Voor inzet en vervanging bij zowel het geplande ('bumper tot bumper') onderhoud als voor calamiteiten en klein tussentijds onderhoud zijn er voldoende voertuigen beschikbaar.
- Voor Vakbekwaamheid (VB), de jeugdbrandweer en op de opleidingslocaties zijn voldoende tankautosputen beschikbaar door het efficiënt inzetten van reserve-TS-en en 2e TS-en.
- Alle TS-en inclusief de reservetankautosputen voldoen aan het Branchevoorschrift standaardbepakking voor brandweervoertuigen van Brandweer Nederland.

Uitgangspunten voor de inzet en spreiding van de tweede tankautosputen

Er zijn geen wettelijke eisen gesteld aan de inzet van een 2e TS. VRG hanteert de volgende uitgangspunten, gebaseerd op de visie van RemBrand:

- Een 2e tankautosput wordt ingezet op basis van (brand)risicoprofiel, opkomsttijden, dekkingsgraad en ondersteunende taken per post.
- Bij gelijktijdige alarmering moet de 2e TS binnen 5 minuten na de 1e TS ter plaatse zijn bij grotere kernen/stedelijk gebied/risico-objecten .
- Wanneer de opkomsttijd van een 1e TS langer is dan 12 minuten wordt er voor gebouwbranden gelijktijdig een 2e tankautosput ingezet.

Spreiding van de tweede tankautosputen op basis van het risicoprofiel

De stationering van de 2e Tankautosputen vindt plaats op basis van het (brand)risicoprofiel, opkomsttijden en ondersteunende taken zoals jeugdbrandweer en opleidingen.

Het risicoprofiel van een verzorgingsgebied wordt bepaald door onder meer de aanwezigheid van risico-objecten, de aanwezigheid van grotere kernen of stedelijk gebied, en de inwonerdichtheid. Bekend is dat in minder bevolkte gebieden een 2e TS maar weinig meer dekking in de opschaling oplevert in verhouding tot de kosten. Er zijn dan te weinig inzetten waar een 2e TS meerwaarde heeft bij het redden van mens en dier. Ook is het in deze gebieden vaak niet mogelijk om de bezetting en paraatheid van het extra voertuig te garanderen.

Benodigd aantal tankautospuitten

Conform het Regionaal Dekkingsplan beschikken alle 39 posten over minimaal 1 TS. Vanwege het risicoprofiel van hun verzorgingsgebied beschikken 7 posten daarnaast over een 2e TS. Voor het vervangen van de 1e TS-en tijdens het 'bumper tot bumper' onderhoud en onvoorzien onderhoud zijn 2 vervangende TS-en nodig. Voor opleiden en oefenen zijn 4 TS-en nodig. De jeugdbrandweer maakt gebruik van de aanwezige 2e TS-en. In totaal is er in de veiligheidsregio Groningen dus behoefte aan 52 TS-en.

Basisbrandweezorg (1 TS en 1 PM)	39
Posten met 2e TS (Delfzijl, Hoogezand, Winschoten, Veendam, Stadskanaal)	5
Groningen (o.a. herbezetting)	1
Specialistische TS (Uithuizen)	1
Totaal Brandweezorg	46
Reserve tankautospuitten (Technische Dienst en Incidentbestrijding)	2
Reserve tankautospuitten (Vakbekwaamheid)	4
Reserve	6
Totaal benodigde tankautospuitten	52

Huidige situatie tankautospuitten

In VRG zijn momenteel 52 TS-en actief. Deze worden voor zowel de primaire als de ondersteunende taken ingezet. Er wordt gebruik gemaakt van 1e TS-en voor het uitoefenen van de ondersteunende taken zoals het realistisch oefenen, baan- en rijtraining en onderhoud. Dit heeft tot gevolg dat een blusgroep incidenteel niet inzetbaar is. Verder worden er voor vakbekwaamheid met grote regelmaat op oefencentra tankautospuitten gehuurd.

Naast de eerder genoemde posten waar een 2e TS noodzakelijk is (Delfzijl, Hoogezand, Winschoten, Veendam, Stadskanaal, Groningen en Uithuizen) is ook op de posten Haren en Leek een 2e TS gestationeerd. Uit de berekeningen is gebleken dat een 2e TS in de posten Haren en Leek van gering of nauwelijks belang is. Gezien het risicoprofiel en de nabijheid van een andere kazerne is het verantwoord deze posten te voorzien van 1 TS en 1 PM voor de basisbrandweezorg.

Realiseren van de inzet en spreiding van de TS-en op basis van de uitgangspunten

Voor de inzet en de spreiding van de TS-en zijn verschillende opties uitgedacht, zoals het continueren van de huidige werkwijze of de aanschaf van extra TS-en. De meest efficiënte optie blijkt te zijn om 4 TS-en in te zetten voor vakbekwaamheid, 2 TS-en beschikbaar te hebben voor onderhoud, en daarvoor gebruik te maken van de reserve-TS-en en van de 2e TS-en.

Gezien de inzetfrequentie van de 2e TS-en is het verantwoord dat bij een goede planning en restdekking de 2e TS-en incidenteel ook voor andere taken worden gebruikt, zoals voor klein onderhoud en vakbekwaamheid. De reserve-TS-en zullen als eerste voor vakbekwaamheid en gepland onderhoud worden ingezet. Indien noodzakelijk zullen hierna de 2e TS-en van Leek en Haren worden ingezet voor vakbekwaamheid, niet gepland onderhoud en calamiteiten. Uitgaande van de ervaringscijfers van de afgelopen jaren zal er maximaal 50 dagen per jaar een beroep op de 2e TS-en van Leek en Haren worden gedaan en blijven zij de rest van het jaar repressief inzetbaar voor de stallingsgemeente.

Om op deze manier te kunnen werken zijn een strakke planning en duidelijke afspraken nodig. De extra kosten voor coördinatie die dit met zich meebrengt, worden gecompenseerd doordat er minder TS-en voor vakbekwaamheid hoeven te worden ingehuurd.

Bezwaren tegen de verdeling van de 2e TS-en

De blusgroep Haren heeft bezwaren tegen het voornemen om de 2e TS van Haren voor 50 dagen per jaar elders in te zetten. Het argument van de blusgroep is onder andere dat Haren een grote post is met veel specialismen en daarom de 2e TS nodig heeft om geoefend te blijven. Een brief van de post Haren met de bezwaren is als bijlage bij deze notitie gevoegd.

VRG acht het verantwoord de 2e TS van Haren en van Leek voor maximaal 50 dagen in te zetten voor overige taken gelet op de inzetfrequentie van deze 2e TS-en. Er wordt rekening gehouden met de oefenplanning van de blusgroepen.

Technische hulpverlening en spreiding hulpverleningsvoertuigen

Technische Hulpverlening is in beginsel een onderdeel van basisbrandweezorg dat vanuit elke post kan worden verricht. VRG heeft onderzocht hoe aanvullend op de basisbrandweezorg het specialisme Technische Hulpverlening (THV) in de regio Groningen toekomstbestendig kan worden ingericht en heeft daarvoor ook onderzoek gedaan naar de spreiding, aantallen en soorten hulpverleningsvoertuigen in de regio Groningen.

Basisbrandweezorg

De basisbrandweezorg, oftewel de brandweezorg die vanuit elke post in de regio Groningen wordt verzorgd, zal zich binnen het taakveld technische hulpverlening primair richten op ongevallen met personenauto's en andere kleine voertuigen. Ook is de basisbrandweezorg voorbereid op enkelvoudige beknellingen¹ in bijvoorbeeld machines en onder licht puin.

Spreiding hulpverleningsvoertuigen

In de regio Groningen staan twee hulpverleningsvoertuigen met kraan (HVK) en twee hulpverleningsvoertuigen zonder kraan (HVzK). In 2008 zijn de standplaatsen hiervan bepaald en bestuurlijk vastgesteld op basis van een opkomsttijdberekening door adviesgroep SAVE. Uit de berekening bleek dat met 4 hulpverleningsvoertuigen de gebieden met het hoogste risico in 83% van de gevallen binnen 20 minuten (de opkomsttijd die in het onderzoek als uitgangspunt werd genomen) bereikt werden. Sinds 2008 is in de regio Groningen de infrastructuur niet dermate veranderd dat een herverdeling van de hulpverleningsvoertuigen noodzakelijk is.

In het onderzoek naar de meest efficiënte verdeling over de regio Groningen is gekeken of het mogelijk zou zijn om terug te gaan van vier naar drie hulpverleningsvoertuigen. Dit is niet het geval. Vanuit het oogpunt van bedrijfsvoering en vakbekwaamheid is het raadzaam om, zoals dat al het geval is, het hulpverleningsvoertuig met kraan vanuit dezelfde post uit te voeren als het specialisme duiken (op dit moment Groningen Sontweg). Daarnaast zijn er diverse redenen om ook niet te tornen aan de standplaats van de HVK in Delfzijl. Zo heeft deze bijvoorbeeld een grote meerwaarde bij het te water laten van duikers bij hoge kades of horizontaal drenkelingentransport. De Eemshaven en de haven van Delfzijl zijn daarbij twee belangrijke risicogebieden. Met deze argumenten wordt voorgesteld om Groningen Sontweg en Delfzijl te handhaven als standplaats voor de HVK. Daarmee is het dan ook logisch om, voortbouwend op het besluit uit 2008, ook de standplaatsen Winsum en Nieuwe Pekela te handhaven voor de HV's zonder kraan. Hoewel het aantal uitrukken van deze beide HV's niet heel hoog is, is het vanwege de ook in 2008 vastgestelde opkomsttijden noodzakelijk om vanuit deze beide posten uit te blijven rukken met een HV. Qua risico's in de betreffende verzorgingsgebieden is er geen noodzaak om één van deze HV's of beide ook uit te voeren als HVK.

¹ Met enkelvoudig wordt bedoeld dat één of twee ledematen bekneld zitten. Wanneer sprake is van volledige beknelling van een persoon, dan zal daarvoor specialistisch materieel ter plaatse moeten komen.

Vanwege de koppeling met het duikteam en de spreiding over de regio, wordt wel voorgesteld om de standplaats van de HVK in Groningen een hogere prioriteit te geven dan de standplaats Delfzijl. Op basis daarvan worden nadere afspraken gemaakt over inzetbaarheid van de HVK bij storing, onderhoud, etc.

Bepakking voertuigen

In 2008 hebben de gemeenten afgesproken om alle tankautospuiten (TS-en) te voorzien van standaard hulpverleningsbepakking. Het blijkt dat daar in de jaren tot aan de regionalisering toch weer behoorlijk verschil in is ontstaan. Ook staan er op diverse locaties in de regio Groningen nog zogenoemde gereedschap/materiaalwagens (GM's). Deze voertuigen hebben soms ook allerlei extra of hetzelfde hulpverleningsmateriaal aan boord. Voorgesteld wordt om alleen op locaties waar dat vanuit specifieke risico's noodzakelijk is, extra hulpverleningsmateriaal te hebben en eenduidige afspraken te maken over nut en noodzaak van de aanwezige GM's. Mocht daarvan geen sprake zijn, dan zouden de betreffende GM('s) op termijn door een personeel- en materiaalwagen (PM) vervangen kunnen worden.

Specialisme THV

De werkwijze van de HV's is op dit moment dat het vooral rijdende magazijnen zijn, waarbij de bediening van het materiaal door de bemanning van de lokale TS wordt gedaan. Uitgezonderd is een aantal specifieke materialen. Vanwege de huidige en te verwachten ontwikkelingen op het gebied van alternatieve brandstoffen, ander materiaalgebruik bij (vracht)auto's, zelfrijdende voertuigen etc., wordt voorgesteld om juist de posten met een HV(K) meer kennis en kunde bij te brengen op deze gebieden. Daarmee komt met de HV niet alleen specialistisch materiaal ter plaatse, maar ook meer specialistische kennis. Tevens biedt dit als voordeel dat het hiermee sneller lukt om specifieke kennis, die mogelijk jaarlijks verandert, op het juiste niveau te houden bij een relatief kleine groep mensen. Zou je deze specifieke kennis regio breed aan alle brandweermensen willen overdragen, dan kost dat veel inspanning qua vakbekwaamheid en in tijd.

Consequentie van deze andere werkwijze is wel dat een HV standaard met drie personen zal moeten uitrukken, waar dat nu met twee personen kan. Voor de posten Winsum, Delfzijl en Nieuwe Pekela is dat nu vaak ook al de werkwijze en zorgt dit niet voor consequenties in de paraatheid of bezetting. Ook de post Groningen Sontweg kan deze werkwijze in de huidige bezetting opvangen.

Specialisme redden van vee uit gierkelders

Een incident dat zich een behoorlijk aantal keren per jaar in de regio Groningen voordoet, is het in een gierput raken van vee. In sommige andere regio's is een aantal ploegen specifiek voorbereid qua kennis en materiaal op het bevrijden van deze dieren. Uit de gesprekken met repressieve collega's in de regio Groningen, waaronder ook veel veehouders, is naar voren gekomen dat het goed zou zijn om ook dergelijke specialistische ploegen in Groningen te hebben. Met name vanwege de specifieke risico's van mestgassen en van vee dat in het nauw soms rare dingen doet. Het idee om in de regio Groningen twee of drie van dergelijke teams in te richten zal daarom verder worden uitgewerkt.

Specialisme redden op hoogte of uit diepte

Over het algemeen is de brandweer voorbereid op het redden van mensen tot een hoogte van circa 30 meter, dit met behulp van een redvoertuig. Ook lukt het met een HV of redvoertuig om mensen uit bijvoorbeeld een scheepsruim te halen. Er zijn echter scenario's denkbaar waarbij de brandweer met de huidige middelen niet altijd direct reddend kan optreden. Bijvoorbeeld als het gaat om een incident in een torenkraan, in een windmolen of op een schip dat in een droogdok ligt. Soms kan gebruik worden gemaakt van andere aanwezige middelen, maar ook kan hulp van specialistische teams noodzakelijk zijn. Op dit moment is zo'n team geen onderdeel van de brandweer in Groningen. Wel zijn er in de regio particuliere teams die dit werk uitvoeren. Daarnaast kan ook hulp van het

hoogtereddingsteam van andere brandweerkorpsen worden ingeroepen. Het netwerk van de beschikbare teams willen wij in beeld brengen.

Gezien de frequentie waarmee dit soort incidenten zich voordoet en dat het inrichten van een dergelijk team veel specialistische kennis vraagt, wordt vooralsnog in de regio Groningen geen hoogtereddingsteam ingericht, maar wordt gebruik gemaakt van het hoogtereddingsteam van brandweer Utrecht. Dit conform de procedures die nu ook al bekend zijn binnen de regio. Verkend wordt of inzet vanuit andere brandweerkorpsen of door particuliere teams kan leiden tot een snellere inzetijd om daar eventueel nadere afspraken over te maken.

Spreiding en aantal redvoertuigen

Ook het redden en blussen op hoogte is een specialisme naast de basisbrandweezorg. Voor dit specialisme beschikt de brandweer over redvoertuigen (hoogwerkers). Veiligheidsregio Groningen wil haar redvoertuigen verantwoord inzetten door een optimale spreiding over de regio. De plaatsing van de redvoertuigen moet zijn afgestemd op het risicoprofiel van het verzorgingsgebied.

Om tot een voorstel voor de spreiding van de redvoertuigen te komen, is een inventarisatie gemaakt van het aantal redvoertuigen en de verdeling hiervan in de regio. Vervolgens is onderzocht hoe de redvoertuigen optimaal kunnen worden gepositioneerd. Omdat momenteel alle tankautospuiten zijn uitgerust met een lijnenset als valbeveiliging om ook bij afwezigheid van een redvoertuig op hoogte kunnen werken, zijn ook de lijnensets in het onderzoek meegenomen.

Inzet van redvoertuigen

In het Besluit veiligheidsregio's is vastgelegd dat de brandweer beschikt over basisbrandweereenheden, ondersteuningseenheden voor redden en blussen op hoogte en ondersteuningseenheden voor hulpverlening. Een ondersteuningseenheid voor redden en blussen op hoogte bestaat uit een bevelvoerder of een manschap, en een chauffeur, tevens voertuigbediener. De eenheid beschikt over een redvoertuig met uitrusting.

Met een redvoertuig wordt een ladderwagen of hoogwerker bedoeld. De hoofdtaken van een redvoertuig zijn:

- Het redden van mensen en dieren op hoogte;
- Het ondersteunen van basisbrandweereenheden bij het blussen op hoogte;
- Het verlenen van hulp op hoogte.

Het redvoertuig wordt meestal ter ondersteuning van een tankautospuit ingezet, maar kan ook zelfstandig taken verrichten. Voorbeelden hiervan zijn kleine hulpverleningen op hoogte of het assisteren van ambulancepersoneel bij het afhijzen van patiënten uit een gebouw. Het hoofddoel is echter het redden van mens en dier uit gevaarlijke situaties (bijvoorbeeld brand), daar waar er geen normale weg via een trap beschikbaar is. Ook kan een redvoertuig een tweede vluchtweg voor ingezet personeel bieden, bijvoorbeeld bij scheepsbrand of complexe gebouwen.

Voor het blussen vanaf hoogte zal het redvoertuig gebruikt worden om een veilig werkplatform te bieden bij de bestrijding van schoorsteenbranden. Andere toepassingen zijn het creëren van een waterscheiding tussen een brandend pand en de belendingen, of het van bovenaf nablussen van niet meer verantwoord te betreden gebouwen. Andere hulp op hoogte (of zelfs diepte) kan zijn het assisteren bij het veiligstellen van losgeraakte elementen als gevolg van een storm of het bieden van een observatieplatform.

Opkomsttijden

Over de opkomsttijden van redvoertuigen zegt het Besluit veiligheidsregio's het volgende: "Het bestuur van de veiligheidsregio stelt vast voor welke objecten de inzet van een ondersteuningseenheid voor redden en blussen op hoogte altijd noodzakelijk is. Het bestuur stelt bij deze objecten voor de ondersteuningseenheden dezelfde opkomsttijden vast als voor de basisbrandweereenheden". Dit betekent dat in een verzorgingsgebied met door het bestuur vastgestelde risico's het redvoertuig binnen dezelfde tijdnormen als de eerste tankautospuiter aanwezig moet zijn. Voor de overige gebieden en/of taken is er geen tijdnorm.

Uitgangspunten voor de spreiding van redvoertuigen

Als uitgangspunten voor de optimale spreiding van redvoertuigen worden voorgesteld:

- Spreiding gebeurt niet geografisch maar op basis van het risicoprofiel.
- De opkomsttijd van de redvoertuigen is gekoppeld aan de opkomsttijd van de eerste tankautospuiter in omgevingen met de volgende risico's:
 - Oude (historische) woonkernen, zoals een binnenstad. Kans op snelle uitbreiding van een brand is hier groot. Met een redvoertuig kunnen snel bewoners in veiligheid worden gebracht, en kan een extra terugweg worden geboden voor eigen personeel of een scheiding tussen panden worden gecreëerd.
 - Meerdere portiekwoningen in het verzorgingsgebied. Bij portiekwoningen hoeft de kans op uitbreiding niet direct het grootste gevaar te zijn, maar wel het gebrek aan extra vluchtwegen voor bewoners. Regelmatig komt een brand in het trappenhuis voor waardoor alle bewoners geen kant meer op kunnen. Dergelijke omgevingen zijn in de grotere kernen te vinden.
 - Chemiepark met risico van een domino-effect. Een redvoertuig kan hier worden ingezet voor bijvoorbeeld het maken van waterschermen.
- Voor de andere gebieden en/of taken is de urgentie minder hoog, en wordt een langere opkomsttijd geaccepteerd.

Aantal benodigde redvoertuigen

Het Besluit veiligheidsregio's geeft aan dat een veiligheidsregio redvoertuigen beschikbaar moet hebben, maar geeft geen criteria op basis waarvan het aantal kan worden bepaald. Op basis van het risicoprofiel hebben de gemeenten in het verleden besloten over 7 redvoertuigen te willen beschikken. Met dit aantal redvoertuigen kunnen gebieden met een hoger risico met dezelfde opkomsttijd als de eerste tankautospuiter worden bereikt.

Een extra redvoertuig aanschaffen levert een zeer beperkte winst in de brandveiligheid (efficiëntie en effectiviteit) op. Het extra redvoertuig zou dan namelijk in een gebied met minder risico's en weinig uitrukken worden geplaatst, waarvoor dan een ploeg extra zou worden belast met een specialisme.

Een redvoertuig minder doet direct afbreuk aan de brandweezorg en de kracht van het netwerk. Er zijn namelijk 7 locaties die voldoen aan de criteria voor het plaatsen van een redvoertuig. Bovendien worden bij een grote brand al snel 3 of 4 hoogwerkers ingezet. Er moeten dan voldoende redvoertuigen overblijven om te kunnen inzetten voor redding.

De redvoertuigen in de ons omringende regio's bieden nauwelijks aanvullende dekking in onze regio. Veiligheidsregio Groningen moet dus zelf in het benodigde aantal redvoertuigen voorzien. De Groninger redvoertuigen bieden wel veel dekking in Drenthe.

Stallingslocaties van de redvoertuigen

Uitgaande van 7 redvoertuigen in de regio en de uitgangspunten voor de spreiding wordt voorgesteld de redvoertuigen te stallen op de volgende (huidige) locaties:

- Delfzijl (binnenstad, portiekwoningen, chemiepark)
- Groningen (2) (binnenstad, portiekwoningen)
- Hoogezand-Sappemeer (portiekwoningen)
- Stadskanaal (binnenstad, portiekwoningen)
- Veendam (binnenstad, portiekwoningen)
- Winschoten (binnenstad, portiekwoningen)

Aandachtspunt is het noordwestelijk deel van onze regio (het huidige cluster 't Hogeland). Op basis van de risico's in dit verzorgingsgebied is een redvoertuig hier niet noodzakelijk. Omliggende posten met een redvoertuig hebben echter (in het ongunstigste geval) een langere opkomsttijd dan in andere delen van de regio. Ook in het Westerkwartier is er geen redvoertuig. Hierin moet dus op een alternatieve manier worden voorzien. Dit kan door op 2 posten of op één post voor 2 gemeenten de tankautospuit uit te rusten met een lijnenset.

Valbeveiliging en lijnensets

Op dit moment zijn alle tankautospuiten in de regio voorzien van een lijnenset. Deze is bedoeld om als valbeveiliging te dienen indien er zonder de hulp van een redvoertuig toch op hoogte moet worden gewerkt. Het goed kunnen werken met deze lijnensets vergt een goede training en het regelmatig onderhouden van de vaardigheid. Dat is nu onvoldoende geborgd: alle posten oefenen één keer per jaar met deze lijnensets en dat is te weinig. Daarnaast is gebleken dat een aantal lijnensets alleen geschikt is als valbeveiliging op platte daken, en niet op schuine daken waarmee de brandweer veel te maken heeft. Er is daarom zorg over de inzetbaarheid en de betrouwbaarheid van dit systeem.

Lijnensets zouden daarom onlosmakelijk onderdeel moeten worden van het specialisme 'redvoertuig'. Dit houdt in:

- Bij alle incidenten 'op hoogte' wordt het redvoertuig gealarmeerd;
- Het werken met lijnensets door alle 39 posten wordt stopgezet;
- Het werken met lijnensets wordt een specialisme, uitgevoerd door korpsen met een redvoertuig;
- In cluster 't Hogeland houdt één post de lijnenset i.v.m. de langere aanrijdtijd;
- Onderzocht wordt of de huidige lijnenset voldoet aan moderne veiligheidseisen;
- Door de gespecialiseerde posten intensiever op te leiden en te trainen wordt het werken met lijnen naar een verantwoord niveau gebracht.

Haren 9-10-2018

Van: Alle brandweervrijwilligers Post Haren

Aan: Projectteam Inventarisatie benodigde tankautospuiten

Betreft: Reactie korps na aanleiding 2e overleg / uitleg notie 2e TS Haren

Geacht Projectteam,

Na aanleiding van de gesprekken die er zijn geweest over de notitie "inventarisatie benodigde tankautospuiten" willen we vanuit de post Haren nogmaals schriftelijk reageren en zien graag dat deze tekst wordt bijgevoegd als bijlage aan de notitie.

Terugblik:

Binnen ons korps hebben we een goede samenwerking met onze collega's en zijn we trots op de diensten die we leveren. Met veel passie, inzet en enthousiasme zetten we ons in voor onze gemeenschap en hebben hier een fijne hobby aan.

Sinds jaren is er, ook achter de schermen, hard gewerkt om goed voorbereid hulp te verlenen. We oefenen veel, waarbij wij ook een hoge paraatheid hebben laten zien. Ons korps levert daarnaast neventaken, zoals: Gaspakken, WVD, MCU.

We hadden het goed, mooi materiaal, netjes onderhouden en veel konden we zelf verzorgen. Oké, de kazerne is wel erg oud, daar mag wel eens wat aan gebeuren vanuit ARBO wetgeving, schoonwerken en efficiënt werken. De laatste jaren gebeurd er veel, er wordt veel gepraat over de kazerne, maar het concrete resultaat laat vooralsnog op zich wachten.

Heden:

Bij de VRG wordt er hard gewerkt aan een veranderende bedrijfsvoering, waar we in Haren de wrange vruchten van plukken. Een opsomming hiervan:

- weghalen dagdienst medewerkers
- weghalen ademlucht werkplaats
- weghalen wasmachine (welke op nieuwe locatie niet aangesloten bleek te kunnen worden)
- weg halen kantoor (en later een kantoorunit er weer terug plaatsen)

Bij het gebruik van het woord "veranderende" vragen wij ons af of dat bij bovenstaande opsomming ook zo efficiënt is, en zo ja hoe blijkt dat? (vele kilometers worden er gemaakt door logistiek, technisch dienst, vakbekwaamheid, commandant, dit zijn vele reizen: en tijd is geld.

De notitie:

Helaas komt het in de notitie en de daarover gevoerde gesprekken onvoldoende aan bod dat we als vrijwilligers ontdaan zijn dat er zoveel weg wordt gehaald. Dat we 2 x een tussenpaus als commandant hebben lijkt eraan bij te dragen dat ons korpsbelang onvoldoende gehoord wordt.

Er wordt nu gesproken over het weghalen, althans een X aantal dagen van de 2^e TAS. Dan is het 40 dagen, vervolgens 60 of blijft het bij 50???? Zo wordt er in diverse cijfers aangegeven waarvoor de extra TAS nodig zou zijn. Hier hebben wij nog steeds grote bedenkingen over, zoals voorbeeld 120 dagen jeugdbrandweer? De werkgroep heeft ons niet hiervan kunnen overtuigen.

Tevreden zijn we dat er de mogelijkheid werd geboden tot een gesprek. Hier lag onze aandacht vooral op de tweede TAS van Haren. Dat heeft echter niets aan de eindconclusie van de notitie veranderd; de VRG blijft halen uit Haren.

Ik hoop dat u, na bovenstaande gelezen te hebben, zich kunt voorstellen dat er meerdere personeelsleden hebben aangegeven dat de motivatie om de regionale, specialistische, taken nog uit te voeren sterk afneemt. Met andere woorden ze overwegen om hiermee te stoppen.

Wij verzoeken u de uitkomst van de notitie, ook met onze aangevulde argumenten in heroverweging te nemen.

Belangen van nu en voor de toekomst om de 2^e TAS te laten staan zijn:

- Wij hebben een grotere post vanwege bezetting MCU, Gaspakken, WVD.
- We rukken zeer frequent uit voor assistentie van omliggende korpsen en zorgen dan ook dat de bewoners in Haren wel voorzien blijven van hulpverlening door de brandweer.
- Er zijn in Haren veel locaties waar verzorging is aan minder zelfredzame burgers; Beatrixoord (met gesloten afdeling tegen eigen wil), Visio scholen meervoudig gehandicapte kinderen met woon en slaap verblijven, ZINN de Dilgt, Mytyschool, Westerholm enz.
- Goede mogelijkheid om alle vrijwilligers geoefend te houden, daar het met 28 man met één TAS en een 2e onregelmatig afwezig wel erg behelpen is.

Wij van de post Haren komen tot de slotconclusie dat onze 2e TAS niet moet meedraaien in het verplaatsingsplan zoals benoemd in de notitie.

Met vriendelijke groet,

Post Haren.